

GDO MEVZUATI VE UYGULAMALARI

27 AĞUSTOS 2014 / ANKARA

Çiğdem ÇELEBİ
GIDA MÜHENDİSİ
GIDA VE KONTROL GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Eđitim ile İlgili Bilgiler

- **Ulusal Sağlık Enstitüsü (ISS), Veteriner Halk Sağlığı ve**
Gıda Güvenliđi Bölümü, GDO ve Mikotoksin Birimi
- **28 Aralık 2013- 28 Mart 2014**
- **İtalya - Roma**

Dünyada GD Tarım Ürünleri

1 Ekim Alanı : 1996 \longrightarrow 1,7 milyon ha 100
2013 \longrightarrow 175,2 milyon ha KAT

2 Pazar GD Tohumlar \longrightarrow 15,6 milyar \$ (2013)
Büyüklüğü GD Ürünler \longrightarrow 160 milyar \$ (2011)

3 GD üretim yapan ülke sayısı \longrightarrow 27
GD ürün ithal eden ülke sayısı \longrightarrow 31

4 ABD : Biyotek-Tarım yapılan alan \longrightarrow 69,5 milyon ha
Toplam Ekilebilir Alan \longrightarrow 178 milyon ha

Dünyada GD-Tarım Ürünleri

2013 yılında en fazla GD-tarımsal ürün ekimi yapan ilk 10 ülke

1. ABD
2. Brezilya
3. Arjantin
4. **Hindistan**
5. **Kanada**
6. Çin
7. Paraguay
8. Güney Afrika
9. Pakistan
10. Uruguay

2013 yılında en fazla üretimi yapılan genetiği değiştirilmiş tarımsal ürünler

- Soya Fasulyesi % 81
- Pamuk % 81
- Mısır % 35
- Kanola % 30

DÜNYA'DA BAZI ÜLKELERDE UYGULANAN EŞİK DEđERLER

Avrupa Birliği

% 0,9

**Avustralya
Yeni Zelanda
Güney Afrika
Brezilya
Çin Halk Cum.**

% 1

ÜLKEMİZDEKİ MEVCUT DURUM

ÜLKEMİZDE DURUM

5977 SAYILI BİYOGÜVENLİK KANUNU

R.G.: 26.03.2010 – 27533
YÜRÜRLÜK: 26.09.2010

Genetik yapısı değiştirilmiş organizmalar ve ürünleri ile ilgili olarak araştırma, geliştirme, işleme, piyasaya sürme, izleme, kullanma, ithalat, ihracat, nakil, taşıma, saklama, paketleme, etiketleme, depolama ve benzeri faaliyetlere dair hükümleri kapsar.

GENETİK YAPISI DEĞİŞTİRİLMİŞ ORGANİZMALAR VE ÜRÜNLERİNE DAİR YÖNETMELİK

R.G.: 13.08.2010 – 27671
YÜRÜRLÜK: 26.09.2010

GDO'lu ürünlerle ilgili işlemler; Kanun kapsamında 26 Eylül 2010 tarihinde yürürlüğe giren **Yönetmelik** hükümlerine göre yürütülmektedir.

BİYOGÜVENLİK KURULU VE KOMİTELERİN ÇALIŞMA USUL VE ESASLARINA DAİR YÖNETMELİK

R.G.: 13.08.2010 – 27671
YÜRÜRLÜK: 26.09.2010

Biyogüvenlik Kanunu kapsamında, GDO ve ürünleri ile ilgili yapılan başvuruların değerlendirilmesi ve GDO ile ilgili bazı görevlerin yürütülmesi için "**Biyogüvenlik Kurulu**" oluşturulmuştur.

GDO ve ürünlerinin,
onay alınmaksızın
piyasaya sürülmesi

GDO ve ürünlerinin,
Kurul kararlarına
aykırı olarak
kullanılması veya
kullanılması

GDO ve ürünlerinin, insan ve
hayvanların tedavisinde kullanılan
antibiyotiklere direnç genleri
içermesi halinde insan, hayvan ve
bitki sağlığı ile çevre ve biyolojik
çeşitliliğe zararlı olmadığı Kurul
kararı ile tespit edilmedikçe bu
ürünlerin ithal edilmesi ve piyasaya
sürülmesi

YASAK

GDO ve ürünlerinin,
kurul tarafından
piyasaya sürme
kapsamında belirlenen
amaç ve alan dışında
kullanımı,

Genetiği değiştirilmiş
bitki ve hayvanların
üretimi,

GDO ve ürünlerinin, bebek
mamaları ve bebek
formülleri, devam mamaları
ve devam formülleri ile
bebek ve küçük çocuk ek
besinlerinde kullanılması,

ONAYLI GENETİĞİ DEĞİŞTİRİLMİŞ ÜRÜNLER

Biyogüvenlik Kurulu tarafından bugüne kadar ;

Yem amaçlı kullanım için
3 adet soya çeşidi

26 Ocak 2011

Etiketlenmesinin ardından yurda girişine izin verilmektedir.

Yem amaçlı kullanım için
16 adet mısır çeşidi

24 Aralık 2011'de 13 Adet
21 Nisan 2012'de 3 Adet
26 Haziran 2013 Danıştay kararıyla 2 mısır çeşidinin onayı durdurulmuştur.

➤ **Biyogüvenlik Kurulu tarafından bugüne kadar gıda amaçlı olarak onay verilmiş bir gen bulunmamaktadır.**

AB'DE MEVCUT DURUM

AB'de DURUM

2001/18 EC

**GDO'ların
Çevreye
Kasıtlı
Salınımı
Hakkında
Düzenleme**

1829/2003 EC

**Genetiği
Değiştirilmiş
Gıda ve Yem
Hakkında
Düzenleme**

1830/2003 EC

**GDO'ların
İzlenebilirliđi ve
Etiketlenmesi ile
GDO'lardan
Üretilen Gıda ve
Yemin
İzlenebilirliđi**

AB'de DURUM

➤ **AB'de ekimi onaylanan 2 GD ürün bulunmakta: Mısır (Mon 810) ve Patates (Amflora)**

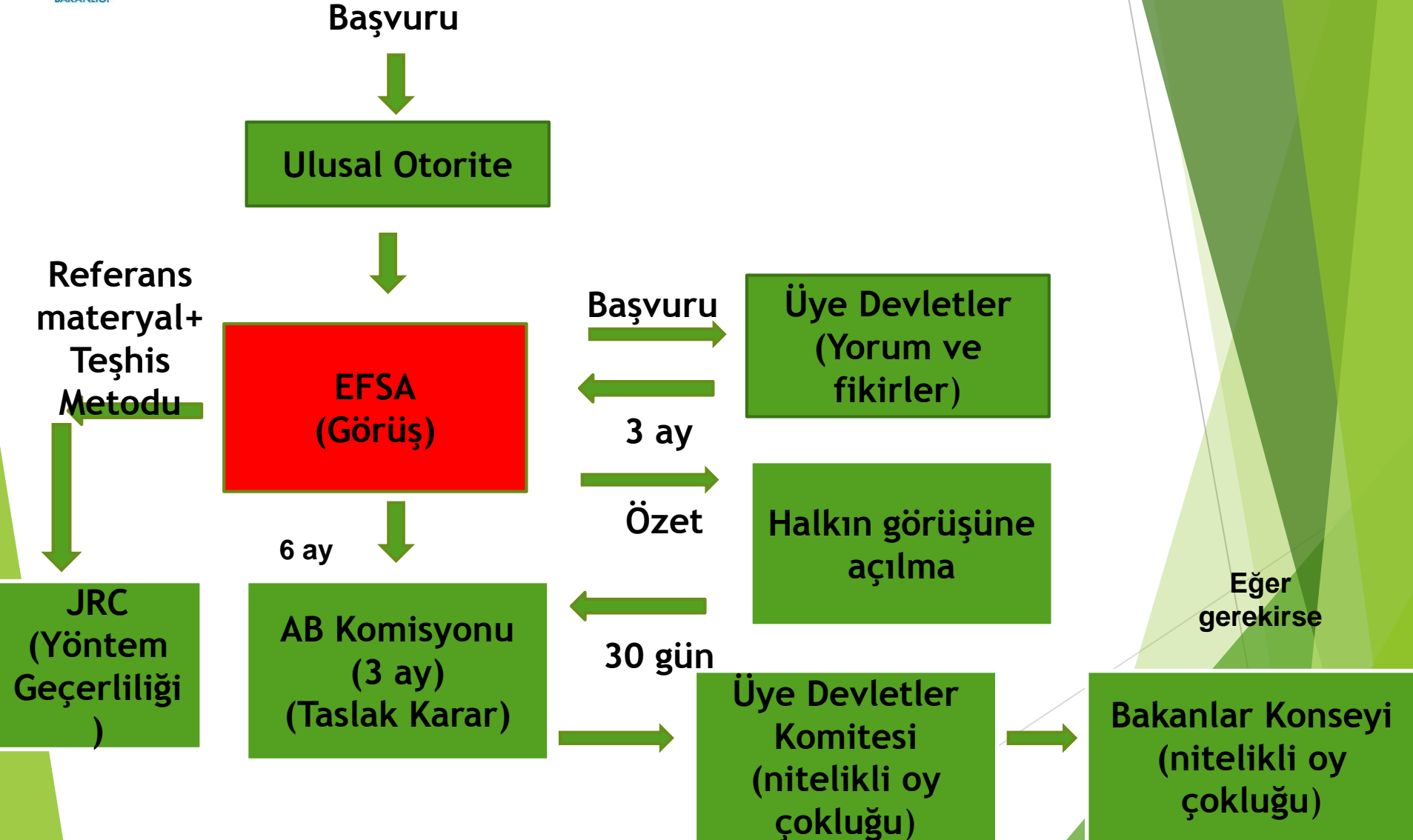
➤ **5 Avrupa Birliği Ülkesinde GD ürün ekimi yapılmakta:**

İspanya, Portekiz, Çek Cumhuriyeti, Slovakya, Romanya, (GD –Mısır, 129071 ha)

➤ **GD ürünlerle ilgili olarak 6 Ülke tedbir uygulamaktadır.**

Avusturya, Fransa, Yunanistan, Macaristan, Almanya ve Lüksemburg

GD Gıda ve Yemin Onaylanma Prosedürü

Başvuruda eklenecek belgeler

- Başvuru sahibi GD bitkinin özelliklerine dair bilgi verilecek,
- GD gıdanın sağlığa ve çevreye tehlikeli olmadığını gösteren çalışmalar,
- GD gıdanın geleneksel eşdeğerleri ile eşit olduğunu gösteren analiz sonuçları (besin değerleri vb.)
- Ürün etiketlenmesi ile ilgili öneriler;
- GD içeriğini belirlemek için materyal ve metot

GENETİĞİ DEĞİŞTİRİLMİŞ ÜRÜNLERE YÖNELİK RESMİ KONTROLLER

2014 GIDA KONTROL PLANI ÇERÇEVESİNDE;

Bebek Formülleri, Devam Formülleri, Bebek ve Küçük Çocuk Ek Gıdalarında GDO Aranması

Mısır ve Bileşiminde Mısır Bulunan Ürünlerde GDO Aranması

Soya ve Bileşiminde Soya Bulunan Ürünlerde GDO Aranması

Bisküvi, Çikolata, Fındık Kreması, Fındık Ezmesi , Fıstık Ezmesi vb Gıdalarda GDO Aranması

Türkiye ile AB arasındaki Benzerlikler ve Farklar

➤ AB ve Ülkemiz GD ürünlerle ilgili en katı düzenlemelere sahip,

➤ Bilimsel Karar

Türkiye → Biyogüvenlik Kurulu (Bilimsel Komiteler)

AB → EFSA

➤ Ülkemizde gıda ve yem için ayrı ayrı risk değerlendirmesi yapılmakta,

AB'de bir gene hem gıda hem de yem olarak izin verilmekte,
yada hiç verilmemekte.

Türkiye ile AB arasındaki Benzerlikler ve Farklar

- Türkiye ve AB’de bir genin onaylanma süresi 10 yıldır.
- AB’de gıdada ve yemde onaylanmamış genler için “sıfır tolerans” politikası bulunmaktadır.
- Ülkemizde de gıda da onaylanmamış genler için sıfır tolerans politikası uygulanmaktadır.

Türkiye ile AB arasındaki Benzerlikler ve Farklar

- Hem AB'nde hem de Ülkemizde GD ürünlere karşı yoğun bir kamuoyu karşıtlığı bulunmaktadır.
- AB'de ve Türkiye'de onaylanmış genler için eşik değer aynı olup bu da % 0,9'dur.
- AB ve Türkiye'de GDO'larla ilgili risk değerlendirmesi yapılırken başvuru sahipleri tarafından gerekli analizler ve çalışmalar yapıp başvuru esnasında sunulmakta olup, ayrıca bir çalışma yapılmamaktadır.

Türkiye ile AB arasındaki Benzerlikler ve Farklar

- AB'de GD ürün ekimi sadece iki üründe ve çok kısıtlı alanda yapılmakta (MON 810 ve Amflora), Ülkemizde ise GD bitki ve hayvan yetiştirilmesi yasak.
- AB ve Türkiye'de GD ürünlerin onaylanma süreci uzun sürmektedir. AB için bu süre ortalama 45 aydır.
- GD ürünlerle ilgili sosyo-ekonomik değerlendirme Ülkemizde Biyogüvenlik Kurulu tarafından yapılmakta iken, AB'de AB Komisyonu tarafından yapılmaktadır.

TEŐEKKÜRLER...

cigdem.celebi@tarim.gov.tr

